

8.3.2020

לכבוד
ציבור צרכני המים
שלום רב,

הנדון: הבהרות בנושא תיקון מפת השיוך של הרשויות המקומיות לקבוצת חברות אזוריות

1. בתאריך ה- 16.1.2020 פרסמה מועצת רשות המים, פניה לציבור להגיש הערות והשגות עד לתאריך 23.2.2020 בדבר הכוונה לתקן את מפת השיוך של הרשויות המקומיות לקבוצת חברות אזוריות וצמצום מספר תאגידי המים.

א. רקע

1. 2001 נכנס לתוקפו חוק תאגידי מים וביוב
2. 2007 השלמת הכנת הכללים ליישום החוק
3. שינוי המבנה הארגוני של משק המים ב- 2007 שכלל שלושה נושאים עיקריים:
 - א. מעבר למשק מים סגור (מבנה תעריפי) שאינו נשען על תקציב המדינה, לכאורה
 - ב. מעבר ממבנה של נציבות מים למבנה של רשות מים
 - ג. אחריות ניהולית של משק המים בהמצאות מועצת רשות המים שבראשה מנהל רשות המים.

ב. הקמת תאגידי

1. במסגרת השינוי המבני של משק המים, הוקמו 56 תאגידי מים וביוב (תחום השפכים הוכפף לרשות המים ב- 2009). הקמת מספר כה רב של תאגידיים היה תוצאה של תהליך ארוך שכלל שכנוע, לחץ רגולטיבי, העברת מענקי סיוע בהיקפים גדולים, פוליטיקה ועוד.
2. הקמת תאגידי המים והביוב לוותה במהלך של הוצאת משק המים והשפכים, מאחריות ומידי העיריה או הרשות המקומית והעברתם לתאגיד המים, כולל העברת מנגנוני הגביה מהתושב, קבלת מענקי סיוע מהמדינה ישירות לתאגיד, מתן אישורי בניה ואכלוס, רישוי עסקים ועוד.
3. על אף קיום חוק תאגידי המים והביוב המחייב את כל העיריות והרשויות המקומיות לפעול על פי הוראות החוק, עד היום מספר לא מבוטל של עיריות ורשויות מקומיות לא הצטרפו לתאגידי המים והביוב על אף סנקציות שונות של רשות המים ומשק המים הכולל בתחומן נשאר בידי העיריה.
4. על פי הוראות חוק תאגידי מים וביוב, המועצות האזוריות לא הוכללו בו. עם זאת, בהוראות החוק קיים מנגנון שיאפשר את הכללת המועצות האזוריות במסגרתו.

ג. תעריפים, ייעול צמצום מספר התאגידיים לחברות אזוריות

1. עם המעבר למשק מים סגור ותעריפי (לכאורה), ניתן על ידי רשות המים ומועצת רשות המים, ביטוי לתעריף מלא של המים ושל השפכים ללא סבסוד ישיר או צולב תוך מתן ביטוי למע"מ בחשבון המים.

2. בחישוב מרכיבי עלות קו"ב מים (התעריף), נמצא שחלק מתאגידי המים (ממוצע ארצי) בתעריף כפי שהיה נכון ל- 1.1.2019, עמד על 4.06 ש"ח שהם 45% מתעריף הקו"ב מים. זהו החלק הגבוה ביותר מבין סה"כ המרכיבים המחושבים והבוניים את התעריף.

3. אחרי מאבקים ארוכים ליישום חוק תאגידי המים והביוב, הוקמו 56 תאגידיים ברחבי הארץ. אופי מבנה התאגידיים מתחלק לשניים:
א. תאגיד של עיר אחת שהמרכיב הקובע הוא היקף האוכלוסייה (כגון מי אביבים, מי כרמל, הגיחון ועוד).

ב. תאגיד של מספר ערים או רשויות מקומיות עם פריסת שטח רחבה (כגון פלג הגליל,

מי

אשקלון, טובב שפרעם ועוד).

4. כפי שצוין לעיל, חלק מהרשויות המקומיות לא התאגדו במסגרת תאגיד אזורי. האמרת עלות המים והשפכים, הקמת תאגידי מים ייעודיים למשק המים, הפיכת התאגיד כגורם סטטוטורי בחיי האזרח ומספרם הרב של התאגידיים, יצרו בציבור אי נחת וכעס שהופנו על ידי הציבור כלפי הממשלה, רשות המים ותאגידי המים והביוב.

5. ביקורות נוקבות ולחץ הציבורי מתמשך הביאו את הממשלה ורשות המים ליזום מהלך של צמצום מספר תאגידי המים תחת הכותרת של התייעלות ואולי אף הפחתת התעריף.

מהלך של צמצום מספר תאגידי המים והביוב והקמת חברות אזוריות לשירותי מים וביוב, נעשה על פי החלטות ממשלה מעת לעת. הדחיה בצמצום מספר התאגידיים והקמת חברות אזוריות, נבע מהתנגדויות שונות ולחצים שונים (בעיקרם פוליטיים) כאשר הכוונה הראשונה היתה לצמצם את מספר החברות האזוריות ל- 11 חברות. המוצע כעת הוא להקמת 30 חברות אזוריות.

6. סיכום

א. צמצום התאגידיים מחייב החלטות ואישור ממשלה. מהלך כזה לא יכול להיעשות בעת כינונה של ממשלת מעבר ולכן דינו להידחות.

ב. הגעה למספר המצומצם של החברות האזוריות שהוחלט עליו בתחילה (11 חברות), לא ראלי ולא נראה ישים.

ג. צמצום מספר התאגידיים תחת האמירה "המיזוג יביא לשיפור משמעותי ביעילות הכוללת של שירותי המים והביוב בכלל הרשויות המקומיות בחברות האזוריות", עשוי שימצא כאמירה בעלמא מהסיבות הבאות:

1. אין במוצע כל אמירה שההתייעלות תביא להפחתת התעריף.

2. אין במוצע כל מנגנון או התחייבות שיעשה כן (הפחתת התעריף).

3. המצב המוצע כפי שפורסם על ידי רשות המים, מדגיש את האינטרס המובהק של משק המים לשמר את פירות ההתייעלות בתחום משק המים הארצי או החברות האזוריות.

הפחתת תעריפי המים? עוד חזון למועד.

במידה ומי מהקוראים הנאמנים ירצה לקבל את נוסח הכללים המוצע, ניתן לפנות לארגון עובדי המים.

בברכה,
ארגון עובדי המים